

Světlem obchází strašidlo – Globální změna. Výzva pro naši civilizaci...

Vypůjčil jsem si první slova z textu, který nechvalně ovlivnil život naší civilizace. Opět ale nejsou daleko od reality. Globální změna, především změna klimatu (GZK), je skutečným „strašidlem“ – fenoménem, který zásadně mění naše pozemské bytí. NAŠE bytí, životy nás všech. Jakékoliv popírání toho je extrémně nebezpečné, včetně neuvěřitelně arogantního odmítání oprávněných aktivit nastupující generace. Čím dříve totiž problém uchopíme, tím větší je snad ještě šance zvládnout jej.

Urputné lpění na současném konzumním modelu trvale rostoucí ekonomiky je již

neudržitelné. Politicky líbivé strašáky typu „neomezíme růst životní úrovně“ jsou pokrytecké a urážejí samu podstatu lidského konání, snahu být dobrým „hospodářem“ s cílem předat planetu budoucím generacím v uspokojivém vztahu.

Vím, že až dosud je můj text chmurný, ale obávám se, že jinak nelze. Byli jsme optimističtí z výsledků Pařížské konference, z toho, jak státy přistupovaly k dohodě. Dnes ale výsledky nejsou zjevné, problém se opět odsouvá. Nedá mi to, abych nepoužil příměr: každý z nás ví, že jednou jeho život skončí smrtí. Přesto ale na to nemyslíme, žijeme. Tak je to, zdá se mi, i s chápáním globální změny. Cítíme, že je to vážné, že by se mělo něco dělat, ale říkáme si – už teď? Proč zrovna já? No to je problém. My Evropa? A co ti ostatní?

Přitom změna tu už je a drsně to dává najevo. Všichni pocítujeme, že se s klimatem cosi vážného děje. Masivní rozpad smrkových lesů jako následek kombinace sucha a toho, že zodpovědní tvrdošjně odmítali ustoupit od pěstování monokultur. Odumírání lesů nyní zásadně snižuje kapacitu krajiny ukládat uhlík. Také zemědělská krajina je v důsledku chemizace na pokraji kolapsu.

Na rizika a podstatu problémů vědci upozorňují mnoho let. Nikdo nereagoval. Asi proto tak hysterický povyk, když dívka ze Severu věci nazve pravým jménem.

Je mi až trapně, jak je zesměšňována, kolik zodpovědných se nechce zamyslet nad sdělením jejího projevu. Zlehčování a urážlivé nálepkování jako „nové náboženství“ je společensky zničující a mimořádně nebezpečné. Nelze se pak divit, že i na straně těch, kteří problém zoufale vnímají, se objevují dogmatické snahy, které znepokojují a vzbuzují obavy před environmentalistickým přístupem. Ale to, že nastává doba dalekosáhlých změn, je jasné. Je to výzva pro inovace a nové, někdy i velmi odvážné technologie, nové ekonomické systémy a hlavně změny v mentalitě naší civilizace, změny životních priorit. Je možné, že změny výrazně zasáhnou do permanentních mezigeneračních konfliktů. Je jen na nás, zda pochopíme imperativ problému, jestli pochopíme naši sounáležitost s budoucí generací a obrovskou zodpovědnost k planetě Zemi.

Tak bych chtěl být optimistou, ale nevím... Proto si považuji všech, kterým věci nejsou lhostejné, kteří se řídí zásadou „jednej lokálně, myslí globálně“. Takže se loučím citací z Malého prince: „Když ráno vstaneš, dej do pořádku sebe a pak svou planetu.“

Dobrou mysl přeje
Michal V. Marek

Michal V. Marek je ředitelem Ústavu výzkumu globální změny Akademie věd ČR
– CzechGlobe

První číslo vyšlo v roce 1946
Ochrana přírody 6/2019 Ročník 74
Vychází 6× ročně
Cena ve stánkovém prodeji 49 Kč
Roční předplatné 234 Kč
Časopis státní ochrany přírody
The Nature Conservation Journal

© AOPK ČR, 2019 Všechna práva vyhrazena.
Žádná část tohoto časopisu nesmí být reprodukována či šířena bez písemného souhlasu vydavatele.
ISSN 1210-258X
Evidováno MK ČR pod e. č. E 6001

Vydává
AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha
a SJ ČR, Květnové nám. 3, 252 43 Průhonice
s podporou Správy Krkonošského národního parku, Správy NP Šumava, Správy NP Podyjí, Správy NP České Švýcarsko

Šéfredaktor RNDr. Zdeněk Patzelt
Redakční rada RNDr. Libor Ambrozek ●
Mgr. Jiří Bašta ● prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc. ● Ing. Karel Drbal ● Mgr. Svatava Havelková ● Ing. Michael Hošek ● prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc. ● Mgr. et. Mgr. Karel Chobot, Ph.D. ● doc. RNDr. Ladislav Miko, Ph.D. ● JUDr. Svatomír Mičoch ● Ing. Jan Moravec ● RNDr. František Pelc (předseda) ● Ing. Pavel Pešout ● RNDr. Jan Plesník, CSc. ● RNDr. František Pojer ● Ing. Martin Starý ● Ing. Jakub Šafránek ● Ing. Martin Škorpík ● Mgr. Karolína Šulová

Adresa redakce
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov
tel. 283 069 247, 283 069 111, fax 283 069 247
ochrana.prirody@nature.cz
www.casopis.ochranaprirody.cz
www.nature.cz

Distribuci pro předplatitele v ČR
jménem vydavatele zajišťuje firma SEND, s. r. o.,
Ve Žlíbku 1800/77, hala A3, 193 00 Praha 9;
tel. 225 985 235, GSM 777 728 757
send@send.cz, www.send.cz
Objednávky do zahraničí
vyřizuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,
tel. 283 069 127
predplatne@nature.cz
Tisk Tiskárna Unipress, s. r. o.
Grafická úprava a sazba Ing. Jan Mastný
Korektury PhDr. Radmila Pavelková

Toto číslo vychází 19. 12. 2019

Kompletní čísla časopisu a podrobný seznam literatury najdete na
www.casopis.ochranaprirody.cz.

